

Mededelingenblad

Oudheidkamer

Tiel en Omstreken

Redactie: Frits Kat
Koos Gelens
Annemarie Daalderop
Tonnie Gresnigt
Redactieadres: Nieuwe Tielseweg 20-23
4001 JW Tiel
Tel. 0344-620220
Uitgave: Vereniging Oudheidkamer voor
Tiel en Omstreken
<http://www.Oudheidkamer-tiel.nl>
e-mailadres: secretaris@Oudheidkamer-tiel.nl
Datum: september 2008

De Vereniging Oudheidkamer Tiel en Omstreken heeft bezwaar aangetekend tegen het ontwerp van het bestemmingsplan van de binnenstad van Tiel. Dit in overeenstemming met de statutaire doelstellingen. De volgende bezwaren zijn door de Oudheidkamer aangevoerd.:

1. De monumentale waarden komen in het gedrang.
 - a. **Bouwhoogte** :de geplande nieuwbouw past niet in het historisch stratenpatroon van de oude binnenstad . De nieuwbouw is te hoog (18 tot 25 meter – kan 6 tot 8 bouwlagen zijn). Die hoogte kan volgens het vigerende bestemmingsplan niet toegepast worden, maar maakt wel deel uit van het nieuwe – nog niet goedgekeurde- bestemmingsplan. Dergelijke hoogten wil men toepassen op het Bleekveld/Schoolstraat (zie punt 4) en langs de St. Walburg Binnensingel
 - b. Met de historische **gevelparcellering** (verdeling van de gevels en gevelbreedten over een straat) wordt geen rekening gehouden, waardoor buitenproportionele gebouwen ontstaan, die qua maat en schaal niet passen in de historische binnenstad en die bovendien in strijd zijn met de huidige welstandsnota.
 - c. Er is een **Waalfront**visie ontwikkeld. Het Waalfront zal deel uitmaken van het nieuwe bestemmingsplan. Het bestemmingsplangebied zal omvatten de binnenstad inclusief de haven en het gebied rondom het Burg. Hasselmanplein/Veemarkt en de poortgebieden (Waterpoort, Burensepoort, Santwijksepoort). Dit zou betekenen dat ook daar (dus buiten de binnenstad) hoog gebouwd zou mogen worden, waartegen de Oudheidkamer bezwaar maakt: het aangezicht vanaf de rivier wordt verder aangetast (de flat naast De Groote Societeit is wel genoeg) en de behuizing in de binnenstad is niet Waal-gericht.
2. Historische middeleeuwse **Stratenpatroon** wordt verlaten. Dit patroon moet als uitgangspunt in het bestemmingsplan opgenomen worden. In het plan verdwijnt bv. de verbinding Korenbeursplein/Agnietenstraat, maar ook andere straatjes en stegen verdwijnen, althans staan niet meer op de kaart..
3. **Archeologische waarden** . In de nieuwe Monumentenwet is archeologisch onderzoek bij nieuw- of verbouw, bij percelen kleiner dan 100 m² niet meer nodig. Afwijking daarvan door B&W is mogelijk, maar daarvan wordt waarschijnlijk geen gebruik gemaakt naar sommige raadsleden lieten weten. Niet onderzoeken zou voor wetenschappelijk onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis van vroeg-middeleeuwse steden zoals Tiel (5^e oudste stad van Nederland) desastreus zijn.
4. Het college van B&W heeft **afspraken** gemaakt met projectontwikkelaars, voorafgaande aan het vaststellen van het bestemmingsplan. Als het uiteindelijke bestemmingsplan er zo anders uitziet, dat de huidige, op het ontwerp gebaseerde plannen van de projectontwikkelaar niet door kunnen gaan, dan komt de schade voor rekening en risico van de projectontwikkelaar. De gemeente kan de overeenkomst dus gevaarloos opzeggen.

Programma Oudheidkamer 2008-2009

Thema: Indië

Voor het eerst is gekozen voor een land buiten Europa. Veel landen in Europa waren reeds gedurende een verenigingsjaar aan de orde gesteld. In december 2009 is het zestig jaar geleden dat de soevereiniteitsoverdracht plaats vond. Alle reden dus de vele facetten van de oude kolonie en de koloniale samenleving te belichten.

Eerste deel programma

Altijd was de eerste bijeenkomst in het nieuwe seizoen een film in de Metrobioscoop. Ook dit jaar bent u welkom in de bioscoop, echter niet voor een film maar voor een documentaire. Filmmaakster Monique Verhoeckx vertelt in de documentaire Schattenberg (Treasure Island) het verhaal van twee families Indische Nederlanders (onder wie haar moeder) die in 1950 terugkeerden naar Nederland. Zij werden ondergebracht in het Durchgangslager Westerbork, waar alle stille getuigen van de oorlogstijd – wachttorens, prikkeldraad, barakken - nog aanwezig waren. Alleen de naam was vervangen door Schattenberg naar aanleiding van de vondst van een prehistorische grafheuvel ter plekke.

Op donderdag 25 september zal **Monique Verhoeckx** vanaf **19.30 uur** haar film toelichten en zal de maker van de muziek bij de documentaire, **John van Buren**, iets vertellen over zijn bijdrage. Na afloop is er gelegenheid tot nabespreking. Opgave graag vóór 20 september op bijgevoegd strookje.

Op **maandag 6 oktober** zal Frits Kat een algemene inleiding houden, getiteld “ Indië 1580 – 1949”. De bedoeling van zijn lezing is een overzicht te geven van bijna vier eeuwen geschiedenis en een aantal thema's aan te stippen die later in het seizoen door andere sprekers verder uitgewerkt zullen worden.

Kleine excursie naar Museum Bronbeek in Arnhem op zaterdag 11 oktober

Omdat er in het komende seizoen aandacht wordt besteed aan het vroegere Indië, leek het een goed idee een bezoek te organiseren aan Museum Bronbeek. Het museum toont u het koloniale verleden van Nederland in Nederlands-Indië en behoort tot de oudste musea in ons land. Het is een unicum dat dit museum is ontstaan in een verzorgingshuis voor oud-militairen op het Landgoed Bronbeek dat Koning Willem II in 1859 schonk aan de Staat der Nederlanden "tot daarstelling van een Koloniaal Militair Invalidenhuis". Er wonen nog steeds oud-militairen. De oorsprong van de museumcollectie ligt bij schenkingen van het Koninklijk Huis, het Ministerie van Koloniën en particulieren. Op deze manier ontstond een veelzijdige collectie, die naast militair-historische ook etnografische en natuurhistorische voorwerpen bevat. De wapenverzameling is van internationaal belang.

Vanzelfsprekend is er ook veel aandacht voor de geschiedenis van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL).

Programma:

09.00 uur vertrek per bus uit Tiel vanaf de voorzijde van het station

10.00 uur aankomst op het Landgoed Bronbeek en ontvangst met koffie/thee en spekkook

10.45 uur museumbezoek onder leiding van een gids

12.30 uur rijsttafel Kumpulan in het Indisch Restaurant Kumpulan Bronbeek

14.30/15.00 uur terugkeer per bus naar Tiel.

De kosten van deze excursie zijn € 15,00 per persoon (drankjes bij de rijsttafel voor eigen rekening). Niet-leden betalen € 20,00.

Wij kunnen u deze zeer gereduceerde prijs aanbieden omdat de Oudheidkamer de meerkosten voor haar rekening zal nemen.

Wij hopen dat velen van u in de gelegenheid zullen zijn aan deze interessante dag (met daarbij een heerlijke rijsttafel!) deel te nemen. Opgave deelname graag vóór 4 oktober op bijgevoegd strookje.

Op **dinsdag 28 oktober** is het tijd voor een stuk streekgeschiedenis. Gijsbert Heuff en de beroepsgenealoog drs. Léon van der Hoeven zullen dan een lezing verzorgen over de geschiedenis van de familie Heuff, één van de oudste geslachten van Zoelen en Avezaath. Al in 15e eeuw kwam de naam voor. De schrijfwijze van de naam varieerde in de loop der tijd maar kreeg zijn definitieve vorm aan het begin van de 18e eeuw. Eerder dit jaar verscheen hun boek over de genealogie van het geslacht Heuff onder de titel “ Van linie en stamme Hueff: het geslacht Heuff.”

Op **dinsdag 11 november** is het tijd aandacht te besteden aan de archeologie.

Chris Sueur zal in zijn lezing de betekenis van het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland) laten zien. Het is een bijzonder gedetailleerde hoogtekaart, die het microreliëf zeer scherp in beeld brengt. De littekens die de mens in de loop der tijd in het landschap heeft aangebracht zijn goed te herkennen. Ook biedt het AHN inzicht in plaatsen waar archeologische vondsten zeer wel mogelijk zijn.

Na kort te hebben aangegeven hoe het AHN tot stand is gekomen, zal uitgebreid aan de hand van veel praktijkvoorbeelden de meerwaarde van het AHN voor de huidige archeologie aangetoond worden. Ook de techniek voor het maken en interpreteren van het AHN komt in de lezing aan de orde.

Mededelingen

Er is ons gevraagd aandacht te schenken aan een aantal voor onze leden waarschijnlijk interessante boeken.

Hoe men zijn brood verdiende ..., honderd negentiende-eeuwse ambachten en beroepen.

Een van de leden van onze vereniging, de heer John Landwehr, internationaal bekend bibliograaf en boekhistoricus, heeft, in samenwerking met de heer Willem Rijnke die het fotografische deel verzorgde, honderd ambachten en beroepen uit de negentiende eeuw verzameld en in beeld gebracht, begeleid door contemporaine teksten. Het boek bevat een kostelijke parade van bijzondere beroepen die we soms nog steeds tegenkomen. De 19e eeuw was een eeuw van rust en weinig haast. Straten met voetgangers, paard en wagen, geen auto's; het was de tijd van de postkoets. De gegoede burgerij had een kindermeid, een keukenmeid en soms een baker, maar die moest ongetrouwd en boven de veertig zijn. Aansprekers en omroepers hadden veel werk, want er was geen telefoon. De apotheker maakte zelf de pillen en drankjes.

Het boek (208 blz.) is verschenen bij Begijnkade 18 Uitgevers in Utrecht en kost € 14,90. Verkrijgbaar in de boekhandel of via de uitgever. (ISBNnr: 978-90 78019-16-9).

Twee eeuwen Gelderse bakstenen.

Graag ook uw aandacht voor dit rijk geïllustreerde boek over 200 jaar fabricage van bakstenen in Gelderland, geschreven door Dr. G.B. Janssen uit Zevenaar, autoriteit in Nederland op dit gebied. Initiatiefnemers van het project zijn Peter Nijhof van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten, en Rob Lureman van de Stichting Industrieel Erfgoed Gelderland-Flevoland.

Sinds het midden van de 19e eeuw is Gelderland kerngebied niet alleen van de baksteen- maar ook van de dakpannenfabricage.

In dit boek wordt vooral de nadruk gelegd op het menselijke vlak, meer dan op de technische en economische elementen. De beweegredenen van ondernemers om een steenfabriek te stichten en ook de leef- en woonomstandigheden van de fabrieksarbeiders komen bijvoorbeeld uitgebreid aan de orde.

Het boek, dat eind 2008 zal worden uitgegeven door Uitgeverij Fagus in Aalten, heeft een winkelprijs van € 34,95. Via de Oudheidkamer kunt u het met korting bestellen voor € 27,95. (Exclusief verzendkosten).

Graag hiervoor bijgaande antwoordstrook vóór 25 september a.s. ingevuld retourneren aan de secretaris, **de heer H.W. Rijnke, Wilhelminalaan 10, 4002 AX Tiel.**

De Boekenlegger

In de pauze van de komende lezingen over Indië zullen de eigenaren van tweedehands boekwinkel "De Boekenlegger", Tolhuisstraat in Tiel, een aantal van hun voorraad Indië-boeken ter verkoop aanbieden (ten bate van projecten voor straatkinderen in Tanzania).

Van Gend & Loos loods

In de vorige MOT boden wij u twee vrijkaartjes aan voor het Openluchtmuseum in Arnhem. We hebben nog een flink aantal vrijkaartjes over. Mocht u dus nog extra kaartjes willen ontvangen, laat het dan weten aan Anne-Marie Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW Tiel, telefoon 0344-620220.

Contributie

De Penningmeester verzoekt degenen die de contributie voor het kalenderjaar 2008, € 16,00 per lid, nog niet hebben voldaan, hun bijdrage zo spoedig mogelijk over te maken op Postbank-rekening 42 40 023 t.n.v. Oudheidkamer Tiel, De Wingerd 4, 4003 EP Tiel, onder vermelding van "contributie", alsmede uw naam/namen.

INSCHRIJFSTROOK DOCUMENTAIRE "SCHATTENBERG"
in Bioscoop Metro, Tiel, op donderdag 25 september 2008, 19.30 uur.

Inschrijfstrook z.s.m., maar in ieder geval **vóór 20 september 2008** insturen aan:
Mw. A. Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW, Tiel.

Ondergetekende
Naam

Adres

Postcode/woonplaats/.....

Telefoon

Geeft zich op voor de film op donderdag 25-09-2008, met..... personen (waarvan introducés).
Introducés betalen € 5,00 per persoon contant bij binnenkomst.

Handtekening:
.....

INSCHRIJFSTROOK KLEINE EXCURSIE naar MUSEUM BRONBEEK, ARNHEM
op zaterdag 11 oktober 2008 .

Inschrijfstrook z.s.m., maar in ieder geval **vóór 4 oktober 2008** insturen aan:
Mw. A. Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW, Tiel.

Ondergetekende
Naam

Adres

Postcode/woonplaats/.....

Telefoon

Geeft zich op voor de de kleine excursie naar Museum Bronbeek op zaterdag 11 oktober, met..... personen
(waarvan introducés').

De kosten bedragen € 15,00 per persoon voor leden en € 20,00 voor introducés.

Het geld dient zo spoedig mogelijk overgemaakt te worden op giro 424 0023 t.n.v. Vereniging Oudheidkamer Tiel te
Tiel onder vermelding van Excursie Bronbeek.

Datum:..... Handtekening:

Ondergetekende,

Naam

Adres

Postcode/Woonplaats/.....

tel......

bestelt het boek **Twee eeuwen Gelderse bakstenen**, tegen een gereduceerde prijs (20% korting) van € 27,95.

Datum Handtekening

Deze strook ingevuld retourneren aan **dh. H.W. Rijneke**, Wilhelminalaan 10, 4002 AX, Tiel, in elk geval **vóór 25 september 2008**.